

רבינו גרשום ק"ו:

יש נוחלין פרק שמיני בבא בתרא

מסורת הש"ס

(א) כפי' ליתא.

חורה אור השלם

1 אך בגורל יחלק את הארץ לשמות משותף אבהם יחלה.

2 הדבאחי אתבם אל הארץ אשר נשאתי את יד י' לתת אהר לבורגם וליצחק וליעקב ויהי אהר לבם מורשה אני י'.

3 לרב חרבה נחלתו ולמעט המעט נחלתו איש לפי מקדו יתן נחלתו. מכבר כו' נד.

הגהות הב"ח

(א) י"ב"ב" ד"ה מרגלים א"פ"ט שיהי ראו לנתיב וכו' האנשים הם ואמרי' לקמן: (ב) תוס' ד"ה מלחן וכו' וז"ל בערבות מואב ממו: (ג) באר' דלמחלקן לקמן בסוף דף קמא דלא נמרה גזירה על יתיים טכני' ס' ממרין.

לאלו ואלו. יולאי מצרים ולבאי הארץ. וחורה לית ליה להאי תנא וממני' ממוקמא ספיר אליניה דכנתא ללפחד לדדיה נמי נטלו ג' חלקים דהא אית ליה נמי יולאי מצרים נתחלקה הארץ והיינו דלמחן לעיל (פ"ג) מן כמאן דלמך יולאי מצרים נתחלקה הארץ ולא אמרינן ממניעין רבי יאשיהו הוה משום

דמוקמא נמי כ' שמעון בן אלעזר: סיה מיולאי מצרים (א) (ולא מבאי הארץ) כו'. הכי פירושו אס היה מיולאי מצרים ולא מבאי הארץ כגון ראובן שיאלא ממזרים והוא בן כ' והוליד בניו במדבר ומת ראובן ובניו היו טפלים כניסתן לארץ ואינן יכולין ליעול בשביל עצמן לפי שאינן בני עשרים נוטלין זביתן חלק אחד בשביל ראובן שהיה מיולאי מצרים: סיה מבאי הארץ. ולא מיולאי מצרים כגון ראובן שהוליד בניו במצרים ומת במצרים והבנים היו טפלים ביציאתן וכשנגנסו לארץ היו בני עשרים נוטלין כל אחד חלקו עם זבאי הארץ. א"י כשיאלא ראובן ממזרים לא היה בני עשרים והוליד בניו במדבר ומת ראובן והבנים נגנסו לארץ נוטלין חלקן בשביל שהן זבאי הארץ אס הם י' נוטלין י' חלקים: סיה מכאן ומכאן.

כגון ראובן שהיה בן כ' כשיאלא ממזרים והוליד בניו במדבר ומת והבנים היו בני כ' כניסתן לארץ נוטלין חלקן בשביל עצמם שהן זבאי הארץ ונוטלין נמי חלק אחד בשביל אביהן שהיה מיולאי מצרים. ויש מפרשים סיה מכאן ומכאן כדאס חכמינו ימירי שהיה מיולאי מצרים ומבאי הארץ כגון יאלא ממזרים יתר מן ששים ונגנסו לארץ כדאמרין לקמן (קמ"ב): לא נגזרה גזירה ביתר מן ששים דהוה ליה האי גברא עצמו מיולאי מצרים ומבאי הארץ הלכך יעול שני חלקים ולא מילתא היא דמשום זבאי הארץ לא יעול דכי כתיב (במדבר טו) לאלה מחלק הארץ אבני יולאי מצרים הוא דכתיב שלא היה בן איש מפקודי משה ואהרן הכהן ולא יולאי מצרים עצמן קאי ומיהו י' ללמוד דנוטל שני חלקים מדמינו כדאמרין (פ"ג ה"ג) וכן היה ר' שמעון אומר יהושע וכלב נטלו ג' חלקים כדאמרין שהיו מיולאי מצרים ומן העומדים בערבות מואב ושגטלו חלקם של מרגלים: מרגלים. אף על פי שהיה (א) לבניהן כשאלא לארץ ליעול חלק אביהן שהיו מיולאי מצרים אפילו הכי לא נטלו אלא יהושע וכלב נטלו חלק קאי ומיהו י' מן האנשים ההם לקמן כשמעמין (קמ"א): שחיו כחלקן שאמרה תורה נחמייד רשע יבא לדיק ויחכה כחלקו דמקרא שמעינן שלא היה למרגלים ומתלוננים ועדת קרח חלק בארץ מדקאמרין גנות ללפחד אבינו מת על ה' אלו מתלוננים עדת קרח כדאמרין למה יגרע שם אבינו מאחר דלא היה לא ממרגלים ולא ממתלוננים ועדת קרח מכלל דכל הך לא נטלו בנייהן חלק בארץ שלא נטלו בנייהן את חלקן ועדת קרח. לקמן (קמ"א): מפרש מתלוננים שבעדת קרח דהיינו משמים ומאחיס איש ולא היה להם חלק בארץ שלא נטלו בנייהן את חלקן א"ע"פ שהיו מתלוננים מיולאי מצרים אלא כמאן דליתניהו דמו וכו' כל שהבנים כחלקם כאלו נתחלקה ליולאי מצרים בלא מתלוננים ונתרבה חלק כל אחד ואחד פירכא. והאי תנא כפירא ליה ליולאי מצרים של אלעזר היא דלמך לאלו ואלו נתחלקה הארץ: והבנים. של מרגלים ומתלוננים שאלו לארץ ולא היו יכולין ליעול בשביל אביהן שהיה ראי ליה ליעול בשביל אביהן עצמו שהיה מיולאי מצרים אותו חלק נימן ליהושע וכלב מן המרגלים ושל מתלוננים נימן לכל השבטים: וזכורות אבני אמוסיין. אס לא היה לאמוסיין אחין. ולקמן (קמ"ט). מוקי להך סיפא אפילו למאן דלמך לבאי הארץ נתחלקה וכגון דלא היו בני עשרים כשנגנסו לארץ דלא נטלו בשביל עצמן אלא נטלו ע"י חורה שהחזירו בני אבי אמוסיין וכו' אבי אמוסיין נחלה שלקחו בנייהן לוקחיהן כדכתיב (במדבר טו) לשמות משותף אבותם וחזרו והורישו לבניהן ולבני המתלוננים עמיהן דבני בניו הר' הן כבנים: ממאי. דהאי אבותם על יולאי מצרים קאמר דליפתינ מניה ליולאי מצרים נתחלקה הארץ דלמא לשבטים קאמר י"ב בני יעקב להם נתחלקה הארץ ולא יולאי מצרים קאמר: ויולאי מצרים קאמר להו. ורדאי להם נאמר פסוק זה: נראה בעיני דה"ג כשלמא למ"ד יולאי מצרים נתחלקה הארץ היינו דכתיב לרב חרבה נחלתו ולמעט המעט נחלתו אלא

ועוד הקשה דמאי פריך לקמן אלא למאן דלמך לבאי הארץ דלמך לוחו בני יוסף (לכן) (ולפי' פ"ט) כן שפיר לוחו למאן דלמך לבאי הארץ כמו למאן דלמך ליולאי מצרים דמ"מ לא נטלו אלא כפי מה שהיו האבות שיאלו ממזרים כיון שכל אבות ישראל חולקין בשוה אבל אס אינן חולקין בשוה אלא אחין אחי שפיר הא דפריך וא"ע"פ שהיו אבות בני יוסף מועטין הרי החזירו להן בנייהן לפי מה שנתרבו וארץ לומר לפ"ט שאלו מחזירין אלא לאותן אבות שזאתו שנטו ולא לכל ישראל והכי משמע לשמות משותף אבותם ינחלו דוקא לאבות שזאתו מטה ורבינו חס דחק לתרץ ענין אחר ודוחק: כובאן ופכאן נושא חלקו פכאן ופכאן. כדאס א' איירי שנטול ב' חלקים בשביל עצמו שהיה מיולאי מצרים ומבאי הארץ דמוכח כדאמרין לקמן ח"ו מן האנשים ההם שחיו בחלקן דהא דתיב כ"ר יאשיהו הוא דמאן דלמך לבאי הארץ וכו' ונתחלקה הארץ והבנים של מתלוננים וכו' עית קרח נטלו בזכות אביהן שיאלו ממזרים וזכורות אביו לם אמרת. ונתחלקה הארץ לם מורשה כדאמרין פ"ט כ"ר כתב בה ולא שיעו אל משה מפקודי משה קרא: וכו' וכן היה ר' שמעון אומר יהושע וכלב נטלו שלשה חלקים בארץ שהיו מיולאי מצרים ומן העומדים בערבות מואב ונטלו חלקם של מרגלים ומימה דא"כ יהושע וכלב מחמת זבית הארץ נמנו בערבות מואב דהא כתיב לאלה מחלק הארץ וכו' ויש מפרשים סיה מכאן ומכאן כדאמרין לקמן (קמ"ב): לא נגזרה גזירה ביתר מן ששים דהוה ליה האי גברא עצמו מיולאי מצרים ומבאי הארץ הלכך יעול שני חלקים ולא מילתא היא דמשום זבאי הארץ לא יעול דכי כתיב (במדבר טו) לאלה מחלק הארץ אבני יולאי מצרים הוא דכתיב שלא היה בן איש מפקודי משה ואהרן הכהן ולא יולאי מצרים עצמן קאי ומיהו י' ללמוד דנוטל שני חלקים מדמינו כדאמרין (פ"ג ה"ג) וכן היה ר' שמעון אומר יהושע וכלב נטלו ג' חלקים כדאמרין שהיו מיולאי מצרים ומן העומדים בערבות מואב ושגטלו חלקם של מרגלים: מרגלים. אף על פי שהיה (א) לבניהן כשאלא לארץ ליעול חלק אביהן שהיו מיולאי מצרים אפילו הכי לא נטלו אלא יהושע וכלב נטלו חלק קאי ומיהו י' מן האנשים ההם לקמן כשמעמין (קמ"א): שחיו כחלקן שאמרה תורה נחמייד רשע יבא לדיק ויחכה כחלקו דמקרא שמעינן שלא היה למרגלים ומתלוננים ועדת קרח חלק בארץ מדקאמרין גנות ללפחד אבינו מת על ה' אלו מתלוננים עדת קרח כדאמרין למה יגרע שם אבינו מאחר דלא היה לא ממרגלים ולא ממתלוננים ועדת קרח מכלל דכל הך לא נטלו בנייהן חלק בארץ שלא נטלו בנייהן את חלקן ועדת קרח. לקמן (קמ"א): מפרש מתלוננים שבעדת קרח דהיינו משמים ומאחיס איש ולא היה להם חלק בארץ שלא נטלו בנייהן את חלקן א"ע"פ שהיו מתלוננים מיולאי מצרים אלא כמאן דליתניהו דמו וכו' כל שהבנים כחלקם כאלו נתחלקה ליולאי מצרים בלא מתלוננים ונתרבה חלק כל אחד ואחד פירכא. והאי תנא כפירא ליה ליולאי מצרים של אלעזר היא דלמך לאלו ואלו נתחלקה הארץ: והבנים. של מרגלים ומתלוננים שאלו לארץ ולא היו יכולין ליעול בשביל אביהן שהיה ראי ליה ליעול בשביל אביהן עצמו שהיה מיולאי מצרים אותו חלק נימן ליהושע וכלב מן המרגלים ושל מתלוננים נימן לכל השבטים: וזכורות אבני אמוסיין. אס לא היה לאמוסיין אחין. ולקמן (קמ"ט). מוקי להך סיפא אפילו למאן דלמך לבאי הארץ נתחלקה וכגון דלא היו בני עשרים כשנגנסו לארץ דלא נטלו בשביל עצמן אלא נטלו ע"י חורה שהחזירו בני אבי אמוסיין וכו' אבי אמוסיין נחלה שלקחו בנייהן לוקחיהן כדכתיב (במדבר טו) לשמות משותף אבותם וחזרו והורישו לבניהן ולבני המתלוננים עמיהן דבני בניו הר' הן כבנים: ממאי. דהאי אבותם על יולאי מצרים קאמר דליפתינ מניה ליולאי מצרים נתחלקה הארץ דלמא לשבטים קאמר י"ב בני יעקב להם נתחלקה הארץ ולא יולאי מצרים קאמר: ויולאי מצרים קאמר להו. ורדאי להם נאמר פסוק זה: נראה בעיני דה"ג כשלמא למ"ד יולאי מצרים נתחלקה הארץ היינו דכתיב לרב חרבה נחלתו ולמעט המעט נחלתו אלא

כדי לקיים ב' מקראות והא כדאמר ר' יוסף קאמר מפרש שהיו מיולאי מצרים בניו ומתו במדבר נוטל אביו חלקו ממזרים ונטלו י' חלקים בשביל בניו שיאלו ממזרים א"ע"פ שמתו במדבר היה כבאי הארץ שנטלו לו י' בניו במדבר והבנים לארץ א"ע"פ דלא יצאו ממזרים נוטל חלקו י' חלקים של בניו שהן באי הארץ היה מן מיולאי מצרים י"א חלקים. ומרגלים שיאלו ממזרים ונטלו חלקו מן בניו ומתו במדבר יהושע וכלב נטלו חלקם של מרגלים כדאמרין לקמן ח"ו מן האנשים ההם שחיו בחלקן דהא דתיב כ"ר יאשיהו הוא דמאן דלמך לבאי הארץ וכו' ונתחלקה הארץ והבנים של מתלוננים וכו' עית קרח נטלו בזכות אביהן שיאלו ממזרים וזכורות אביו לם אמרת. ונתחלקה הארץ לם מורשה כדאמרין פ"ט כ"ר כתב בה ולא שיעו אל משה מפקודי משה קרא: וכו' וכן היה ר' שמעון אומר יהושע וכלב נטלו שלשה חלקים בארץ שהיו מיולאי מצרים ומן העומדים בערבות מואב ונטלו חלקם של מרגלים ומימה דא"כ יהושע וכלב מחמת זבית הארץ נמנו בערבות מואב דהא כתיב לאלה מחלק הארץ וכו' ויש מפרשים סיה מכאן ומכאן כדאמרין לקמן (קמ"ב): לא נגזרה גזירה ביתר מן ששים דהוה ליה האי גברא עצמו מיולאי מצרים ומבאי הארץ הלכך יעול שני חלקים ולא מילתא היא דמשום זבאי הארץ לא יעול דכי כתיב (במדבר טו) לאלה מחלק הארץ אבני יולאי מצרים הוא דכתיב שלא היה בן איש מפקודי משה ואהרן הכהן ולא יולאי מצרים עצמן קאי ומיהו י' ללמוד דנוטל שני חלקים מדמינו כדאמרין (פ"ג ה"ג) וכן היה ר' שמעון אומר יהושע וכלב נטלו ג' חלקים כדאמרין שהיו מיולאי מצרים ומן העומדים בערבות מואב ושגטלו חלקם של מרגלים: מרגלים. אף על פי שהיה (א) לבניהן כשאלא לארץ ליעול חלק אביהן שהיו מיולאי מצרים אפילו הכי לא נטלו אלא יהושע וכלב נטלו חלק קאי ומיהו י' מן האנשים ההם לקמן כשמעמין (קמ"א): שחיו כחלקן שאמרה תורה נחמייד רשע יבא לדיק ויחכה כחלקו דמקרא שמעינן שלא היה למרגלים ומתלוננים ועדת קרח חלק בארץ מדקאמרין גנות ללפחד אבינו מת על ה' אלו מתלוננים עדת קרח כדאמרין למה יגרע שם אבינו מאחר דלא היה לא ממרגלים ולא ממתלוננים ועדת קרח מכלל דכל הך לא נטלו בנייהן חלק בארץ שלא נטלו בנייהן את חלקן ועדת קרח. לקמן (קמ"א): מפרש מתלוננים שבעדת קרח דהיינו משמים ומאחיס איש ולא היה להם חלק בארץ שלא נטלו בנייהן את חלקן א"ע"פ שהיו מתלוננים מיולאי מצרים אלא כמאן דליתניהו דמו וכו' כל שהבנים כחלקם כאלו נתחלקה ליולאי מצרים בלא מתלוננים ונתרבה חלק כל אחד ואחד פירכא. והאי תנא כפירא ליה ליולאי מצרים של אלעזר היא דלמך לאלו ואלו נתחלקה הארץ: והבנים. של מרגלים ומתלוננים שאלו לארץ ולא היו יכולין ליעול בשביל אביהן שהיה ראי ליה ליעול בשביל אביהן עצמו שהיה מיולאי מצרים אותו חלק נימן ליהושע וכלב מן המרגלים ושל מתלוננים נימן לכל השבטים: וזכורות אבני אמוסיין. אס לא היה לאמוסיין אחין. ולקמן (קמ"ט). מוקי להך סיפא אפילו למאן דלמך לבאי הארץ נתחלקה וכגון דלא היו בני עשרים כשנגנסו לארץ דלא נטלו בשביל עצמן אלא נטלו ע"י חורה שהחזירו בני אבי אמוסיין וכו' אבי אמוסיין נחלה שלקחו בנייהן לוקחיהן כדכתיב (במדבר טו) לשמות משותף אבותם וחזרו והורישו לבניהן ולבני המתלוננים עמיהן דבני בניו הר' הן כבנים: ממאי. דהאי אבותם על יולאי מצרים קאמר דליפתינ מניה ליולאי מצרים נתחלקה הארץ דלמא לשבטים קאמר י"ב בני יעקב להם נתחלקה הארץ ולא יולאי מצרים קאמר: ויולאי מצרים קאמר להו. ורדאי להם נאמר פסוק זה: נראה בעיני דה"ג כשלמא למ"ד יולאי מצרים נתחלקה הארץ היינו דכתיב לרב חרבה נחלתו ולמעט המעט נחלתו אלא